

JOZEF KOT
ZOSTÚPENIE
STREDNÉHO
ÚTOČNÍKA

IKAR

Text © 2021 by Jozef Kot
Cover illustration © 2021 by Viliam Slaminka
Design © 2021 by Vladimír Holina
Slovak edition © 2021 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-7878-3

Pár slov na úvod

Kedysi dávno, keď sa ešte voda sypala a piesok lial, a bol som mladý, napísal som poviedku Nanebovstúpenie stredného útočníka. Vyšla v rovnomennej zbierke poviedok pred vyše päťdesiatimi rokmi. Teraz, keď sa už voda leje a piesok sype a na mladosť v zajatí staroby iba spomínam, vraciam sa k pôvodnej téme a nemôžem za to, že sa mi namiesto pokojného rozprávania vnútila skôr táto nedefinovatelná feéria.

Autor

1.

Kráčal ako v hustej hmle, všetko bolo biele ako mlieko. Možno je to Mliečna cesta, pomyslel si. Možno z nej nič neuvidím, zmocňuje sa ma iba pocit klesania, zrejme som čoraz nižšie, už mi praská v ušiach, akoby som pristával v lietadle, ale nikto mi nepodáva cukrík. Azda to ešte chvíľu vydržím, nepredpokladal som, že zostup je taký nekonečne dlhý a taký nekonečne mučivý. Ktovie, kam prídem, ktovie, či trafím k autu, v ktorom sa minul benzín a smädné sa vzoprelo ďalšej ceste. Spomínal si, že v ňom ostala, vlastne spala Ema, a jeho ďalší spoločníci sa vyparili, akoby ich pohltila noc. No striedanie noci a dňa už dávno neplatilo, z toľkého svetla ho pobolievali oči, ale sprvu si navrával, že je to zaslúžená odmena za príkorie, ktoré vtedy prežíval. Hneval sa nielen na Petra Svorada, ktorý ho označil za ťažkotonážny rušeň a jediným článkom zlikvidoval jeho povesť. Nemohol zniesť, že sa pred jeho mena stratili obdivné prívlastky, že sa zrazu rozpadáva legenda, ktorá ho dlhé roky oslepovala a ktorej veril, lebo bola príjemná a nikto sa ju neodvažoval spochybňovať.

Tvár a ruky mu pokrýval srieň. Nebol to prejav náhleho ochladenia, lebo tam, kde doteraz bol, sa leto a zima nerozlišovali, nepálilo slnko ani nepadal sneh, tráva tam nerástla a nebolo tam ani štadiónov, ktorými bol posiaty predchádzajúci svet. Vraciam sa do svojho sveta, povedal si. Rozhodol sa pre návrat, lebo vzduchoprázdny priestor sa mu už zunoval a možno sa všetko vráti do starých koľají, lebo tak si to po celý čas predstavoval. Všetko bude ako predtým, zaznie hvizd rozhodcu, ktorý vymeral deväťdesiat minút, a ozve sa búrlivý potlesk a skandovanie Nech žije Karas. Mestom sa bude rútiť nekonečný zástup ľudí, pomedzi ktorý prechádzajú cengajúce električky ovešané ľuďmi ako

vianočný stromček. Áut v tejto slávnostnej chvíli niet, lebo ich odklonili do vedľajších uličiek a právo na voľný pohyb na vozovke má iba dav tých, ktorí sú šťastní a zabudli na denné starosti, neuskutočnené sny, rodinné hádky i príkoria na sivých či slnečných pracoviskách. Myšlienky sú vzorne zoradené do jedinej vety *Naši vyhrali* a úvah, že sa im nepochybne podarí vyhrať aj o týždeň, o dva týždne, ba celú sezónu, lebo naši sú naši, a preto sú nenahraditeľní, tak ako je nenahraditeľný aj stredný útočník Karas. Urobil som chybu, že som si vtedy až príliš pripustil k srdcu tie znevažujúce reči, uveril som, že nadišiel koniec, a musím zväžiť, ako sa z tohto sklamania spamätám, ako ho prekonám, ba možno sa Svoradovi aj pomstím, lebo to, čo sa stalo, nemalo by sa stávať – našich nemožno opustiť, azda si to niekto ešte vyloží, že som sa dopustil neodpustiteľnej zrady.

Hmla bola čoraz redšia, opar sa rozplýval, svet okolo neho sa zviditeľňoval a pomaly spoznával cestu, líuku a okolité stromy, dusivý priestor, v ktorom sa predtým stratil. Pravdaže, už nič nebolo ako kedysi, nebola to pláň, ktorá predtým v tme pôsobila ako bez plotov, nečakane prechádzala do ostrého kopca a v diaľke ju pohlcovala hora. Na ceste už neboli kilometrovníky. Bola to bežná mestská ulica obklopená vežiakmi a pripomínajúca bežné sídlisko. Ibaže múry domov neboli nekonečne sivé, ale oživované až kriklavými farbami. Popri nich stáli bez ladu a skladu zaparkované autá a sotva mohol dúfať, že medzi nimi objaví svoje vozidlo so spiacou Emou.

Kde kedysi cestu lemovali husté kríky, teraz stála nízka jednopodlažná budova s nápisom *Tri jablká*. Za širokými oknami zastretými tmavožltými závesmi sa svietilo, možno to bol samoobslužný bufet, lacná reštaurácia alebo krčma s výčapom piva, na ktorého chuť si už vôbec nespomínal. V nečakanej záplave nových dojmov mu zišlo na um, že by mohol do budovy nazrieť a popýtať sa, kde sa vlastne nachá-

dza a ktorým smerom by sa dostal na štadión. Lenže takéto zastavenie by si nepochybne vyžadovalo, aby sa správal ako kedysi, rozšafne a rozmarne, ibaže to by musel mať vrecká plné zrolovaných bankoviek. Zrazu si uvedomil, že svoj návrat totálne podcenil. Prichádza do svojho niekdajšieho sveta bez vedomia, ako to v ňom v súčasnosti funguje, a nemôže dúfať, že ho niekto spozná, radostne objíme a veľkoryso pohostí, že sa ocitne medzi vďačnými a vždy uznanlivými „našími“. No nemôže sa ani neodvážiť nadviazať kontakt so svetom, ktorého sa dobrovoľne vzdal, lebo v tom prípade by bol dlhý úmorný zostup celkom zbytočný.

Rozhodol sa a zamieril k vchodu. Na schodíku pred vstupnými dverami sedel zarastený muž neurčitého veku a neurčitého oblečenia, v jednej ruke držal prázdnu fľašu.

„Prepáčte, môžem tam vstúpiť?“ ozval sa Karas.

„A prečo by ste nemohli?“ zavrčal chlap. „No nekúpите noviny?“

„Aké noviny?“

„O nás.“

„O nás? A prečo sa o vás píše v novinách?“

„O všetkom sa píše v novinách. Prečo by sa nemohlo aj o nás?“

„Noviny od istého času nečítam.“

„Nemusíte ich čítať. Stačí, ak si ich kúpite.“

„Nemám o ne záujem.“

„Pozrite, mám potvrdenie,“ rozhalil špinavú vetrovku. Okolo krku sa mu na šnúre pohojďavala visačka, potvrdzujúca, že jej nositeľ má právo predávať pred podnikom *Tri jablká* časopis. Teda časopis, nie noviny.

„Povedali ste, že mi ponúkate noviny. A vy predávate časopis.“

„To je predsa jedno. Dnes sa číta málo. Každý má mobil. Aj ja mám mobil. Daroval mi ho istý pán. Síce nefunguje, ale občas ho aj tak vytiahnem a hľadím doň ako ostatní.“

Nevidím nič, ale keď sa naň zadívam, vyzerám ako normálny človek.“

„Nerozumiem.“

„Pán môj, ste nafúkaný. Nerozumiete nám.“

„Neviem, čo je mobil. Chodíte na futbal?“

„Na futbal? Kedysi ako školák som ho na našej ulici hrával.“

„Viete, kto je Karas?“

„Neviem. Poslanec? Ten, čo chcel zákon, aby nás vyhnali z mesta?“

„Prečo by vás mali vyhnáť z mesta?“

„Lebo sme bezďáci.“

„To je čo? Nejaká sekta?“

„Ak nekúpите noviny, dajte mi aspoň pár centov.“

„Akých centov?“

„Preboha! Vy ste spadli z Mesiaca?“

„Keď nevíete, kto je Karas, každé slovo je zbytočné.“

Odvrátil sa od sediaceho muža, ktorý sa zase pohrával s prázdnu fľašou, a oprel sa o dvere. Tie povolili a ocitol sa dnu. Teplý vzduch bol až neznesiteľný, zadúšal ho, vyvolával v ňom kašeľ, čím hneď na seba upútal pozornosť. Od stolov sa k nemu obrátilo niekoľko pohľadov.

Podišiel k nemu vysoký čašník s lesklou plešinou a venčekom hnedých vlasov.

„Potrebujete stôl pre viac osôb alebo stačí vám dvojka?“

„Ešte neviem.“

„Rozumiem. Však vy nie ste tunajší?“

„Sem môžu iba tunajší?“

„K nám môže každý.“

„Vy víete, kto je Karas?“

„Karas je ryba. Môžem vás usadiť?“

„Ešte nie.“

„A čo teda?“

„Hľadal som tu známych, ale zrejme sem nechodia.“

„Nájdete tu všelikoho. Úradníkov z neďalekej banky, šachistov, kartárov aj futbalových fanúšikov.“

„Futbalových fanúšikov?“

„Dnes už na prvú ligu nechodia tisícky ľudí, ale vždy sa nájdú takí, čo popijajú pivo na horúcom štadióne. Ale občas zájdu aj k nám.“

„Rád by som sa s nimi zoznámil, ak sú tu.“

Čašník sa poobzeral, potom poškrabal po holej hlave. „Čo je dnes? Piatok. Chodia zvyčajne v sobotu, keď sú už známe výsledky zo všetkých zápasov.“

„Tak prídem zajtra.“

„Ako myslíte.“

Čašník oňho stratil záujem.

Zvrtol sa a zamieril k dverám. Prepánajána, čo to vravím? Ako môžem prísť zajtra? Ako vôbec vydržím dozajtra? Kedysi som mal izbu v ubytovni na štadióne. Bolo to veľmi dômyselne vymyslené. Ubytovňa bola súčasťou konštrukcie tribúny. Jej strecha bola vlastne malým amfiteátrom s radom sedadiel, z ktorých diváci vyskakovali, keď vsietil gól. Ktovie, ako to vtedy v izbách ubytovne zunelo, možno sa kolísali lampy a vychyľovali z rovnováhy rámy s fotografiami jeho slávnych predchodcov. Niekedy ho mrzelo, že nemôže byť na ihrisku a zároveň v izbe, kde by sa kochal v búrke, ktorú vyvolal. Ale ktovie, kde je ten štadión, a ktovie, či ešte existuje ubytovňa, lebo už prvé pohľady po návrate na svet ho presviedčali, že v meste zrejme neostal kameň na kameni. Mám vôbec kde spať? Mám vôbec dozajtra čo jesť?

„Tak krátko ste tam boli?“ začul pri východe z podniku hlas zarasteného chlapa.

„Nie sú tam moji známi,“ zaklamal. „Môžem si k vám prisadnúť?“

„Na tomto schode je miesta dosť. Ja sa beztak už o chvíľu poberiem.“

„Kam?“

„Tam, kde som doma.“

„A kde ste doma?“

„Neďaleko je park. Utáboril som sa v ňom pri lavičkách. V lete, keď neprší, je tam celkom fajn.“

„Mal som sa ubytovať u jedného kamaráta. Ale neprišiel.“

„Dnes ľuďom nemožno veľmi veriť.“

„Navyše, mal mi vrátiť peniaze, ktoré som mu pred rokom požičal.“

„Aj mne mnohí sľúbili vrátiť peniaze, no potom som ich už nevidel.“

„Tak som sa na neho spoľahol, že som si doma nechal peňaženku.“ Klamstvá do seba zapadali a vytvárali reťaz, ktorú bude možno raz rozpletať s trpkou spomienkou. Možno som sa nemal vracieť. Čo tu vôbec hľadám?

Zarastený chlap sa aspoň tváril, že ho chápe, ba v očiach akoby sa mu zrazu zablysko.

„Sme teda na jednej lodi,“ povedal. „Volám sa Engelbert. Kedysi som bol lodný kapitán. Loď bola malá, chodila v neďalekom meste cez rieku z jedného brehu na druhý, no potom narazila na kameň a už sa nedala opraviť. Ešte som chvíľu na nej býval, ale potom klesla na dno. Žena ma dávno opustila, nemal som kam hlavu strčiť.“

„To ma mrzí.“

„Poďme do toho parku. Dnes zrejme už nijaký kšeft neurobím. Zastavíme sa pri kontajneri. To je moja samoobsluha.“

„Budete jesť z kontajnera?“

„Mám zdochnúť od hladu? Možno aj vám niečo príde na chuť.“

Zamierili k parku.

2.

Zobudil sa celý dolámaný. Predtým nemal vo zvyku spať na prepychových posteliach. Ak aj jeho mužstvo bolo na zájazde, vždy šlo o hotely nižšej kategórie, v ktorých vrzgali strunové posteľe, matrace boli preliacené a vankúše sploštené. Ste bojovníci, hovorieval tréner Vrzgala, a bojovníci sa musia zmieriť s bojovými podmienkami. V tom bol neúprosný. Keď sa pripravovali na zápas, vyžadoval od nich vojenskú disciplínu, museli do poslednej chvíle spĺňať nalinajkovanú taktiku. Kreslil grafy, ktoré potom na trávniku skúšali, a rýchlo zbadal, ak si niekto zľahčoval svoje povinnosti. „Chceš ísť do béčka?“ zrukol na previnilca. Ale nikoho do béčka neposlal, pokiaľ mu to nenariadil doktor Meluzín. Doktor Meluzín bola sivá eminencia mužstva, formálne generálny riaditeľ klubu, ale povrávalo sa, že má prepojenia na najvyššie politické miesta a sleduje záujmy obstarožných funkcionárov, ktorí statočne navštevovali každý zápas a raz do týždňa sami behali po trávniku, nešikovne kopali do lopty a potom v prítomnosti doktora Meluzína hodnotili svoje krvopotné úsilie, no neraz aj rozhodovali o osudoch ľudí. Tréner doktora Meluzína nemal rád, a zvyčajne sa štadiónu vyhýbal v tých dňoch, keď prišli vplyvní štamgasti. Vždy mal obavy, že mu títo čudní patróni prihrajú nejakého protekčného nešikovníka, ktorého bude musieť postaviť na úkor talentovanejšieho hráča. Povrávalo sa, že doktor Meluzín má prepojenie aj na políciu a spoločne rozhoduje o tom, kto pôjde a kto nepôjde na zahraničný zájazd. Ale tréner Vrzgala a doktor Meluzín boli teraz v diaľke hviezdnych rokov, a on sa zotavoval z noci, počas ktorej nemal k dispozícii posteľ ani pred spánkom jedlo, lebo na nedojedený jogurtový téglík, ktorý mu z kontajnera ponúkal niekdajší lodný kapitán Engelbert, nemal chuť, a tak sa ráno len napil

z parkovej fontánky s pitnou vodou. Možno vydržím deň bez jedla. Ako jogín. Jogu neuznával a neraz sa pre ňu pochýtil aj s niektorými spoluhráčmi, ktorí tvrdili, že ich naplnia novou zázračnou silou. Zázraky od nich však nepocítil, zväčša hrali tak, aby sa šetrili, lebo po zápase ich ešte čakala diskotéka a radodajné priateľky. On sa futbalu upísal, všetko ostatné odložil na vedľajšiu koľaj, lebo stredný útočník je stred futbalového vesmíru, olympský boh, ktorého nič nesmie v jeho dobročinných skutkoch rozptyľovať. „Futbal nie je všetko,“ povedal mu raz doktor Meluzín a potuteľne sa usmial. „Ak nemáš babu, ja ti ju zoženiem.“ Znelo to ako vyhrážka, ale napokon sa útrpne podvolil, lebo doktorovi Meluzínovi sa nedalo odporovať.

„Ja pôjdem k jazierku,“ ozval sa Engelbert. „Tam za tou alejou je kúsok vody a občas na ňu vypúšťam papierové loďičky. Alebo iba hľadím na vodu a predstavujem si, že zase prevážam ľudí.“

„Už vám nedali novú loď?“

„Povedali, že som starý a ešte aj chľastám, takže za novú loď nemôžem niesť zodpovednosť. Čo ak stroskotám a svojich pasažierov utopím? Videli ste film Titanic?“

„To bolo zrejme o tom klube Titanik. Postúpili do prvej ligy a v tej istej sezóne z nej vypadli.“

„Vôbec nie. Titanic bola loď.“

„Vaša loď?“

„Preboha, nie! Vy ste načisto mimo?“

„Ako mimo?“

Zarastený muž sa pomrvil. „Spánombohom. Pôjdem k tomu jazierku.“

„Podvečer sa stretneme. Ak si zase sadnete na tie schody.“

„Poznáte iné schody?“

„Mali by do toho pajzla prísť.“

„Kto? Ten váš známy s peniazmi?“

„Možno aj ten,“ odvrkol nervózne. „A azda aj ďalší.“

„Potom si moje noviny kúpíte?“

„Včerajšie noviny nikto nečíta.“

„Už som povedal, že je to časopis.“

„Ešte uvidím.“

Engelbert ho stisol za plece. „Teda dovidenia.“

„Dovidenia.“

Osamel. Zamyslel sa, ako strávi deň. Vlastne tu nič nepozná. Akoby sa ocitol na zájazde v neznámom meste a ušiel mu autobus, ktorý ho mal odviezť na plánovanú prehliadku miestnych pamätihodností. „Musia z vás vyrásť inteligenti,“ opakovane konštatoval doktor Meluzín. Vodili ich po múzeách a galériách. Zväčša celé mužstvo zaujali obrazy a sochy znázorňujúce – ako medzi sebou vraveli – holé baby. Inak všetci prežívali tiesnivú nudu a mali pocit, že stuchnuté prostredie v nich nanajvýš vyvoláva ospalosť a smäd. Bolo príjemnejšie, keď ich autobus odviezol do obchodného domu. Pravdaže, záviselo to od príslušnej krajiny, lebo niektoré obchody boli zásobené nezaujímavo, celkom ako doma, iné zase hýrili tovarom, ktorý si však z vreckového nemohli dovoliť, a doktor Meluzín ich upozorňoval, že by pri nepremyslených nákupoch mohli mať problémy s colníkmi. Pokúsim sa nájsť obchodný dom, povedal si napokon. Vrátil sa z parku na ulicu, v ktorej sa včera ocitol, nasadil si zelené okuliare a kráčal popri domoch. Obchodov takmer nebolo, občas z budov vybiehali do chodníkov terasovité plochy so stolmi a stoličkami, na ktorých nikto nesesedel. Pravdepodobne sa v nich začína život až popoludní a večer. Teraz v nich bolo mŕtvo a pripomínali skôr sklady záhradného nábytku. Nič sa nestane, ak sa na obchodný dom popýtam, zaumienil si. Chvíľu odhadoval protiidúcich. Určite sa neobrátia so svojou otázkou na mladšie ženy. Nepochopili by ho a možno by ho pokladali za neogabanca, ktorý chce takýmto spôsobom nadviazať známosť. Ani mladší muži neprichádzajú do úvahy, lebo tí by zrejme zapochybovali o jeho normálnosti

alebo ho pokladali za vidiečana, ktorý sa prvý raz ocitol vo väčšom meste a za najväčšiu atrakciu považuje obchody.

Proti nemu kráčala staršia sivovlasá žena a za sebou ťahala nákupnú kabelu na dvoch kolieskach. Kabelu bola očividne preťažená, kolieska sa pod ňou krivila.

„Prepáčte, ale nemohli by ste mi povedať, kde tu je obchodný dom?“

„Obchodný dom? Skôr nákupné stredisko, synček môj.“

Prepánajána, synček. Takto ho jakživ nikto neoslovil, ani vlastná matka. Prichodilo mu to nedôstojné, nehodné vážnosti, ktorú kedysi požíval.

„Teda nákupné stredisko,“ zopakoval nevlúdne.

„Prejdete cez svetlá a vpravo zazriete širokú nízku budovu. Je na nej nápis *Nový svet*. Nevie, čo chcete kúpiť, ale ja tam nakupujem všetko. Mávajú tam zľavy.“

„Ďakujem.“ Akoby na znak vďačnosti sa uklonil a zamieril ku križovatke. Vládol na nej značný ruch. Prechádzali cez ňu električky aj autobusy mestskej dopravy, a tiež nekonečný prúd osobných áut, odlišných tvarom aj ostrými farbami od vozidiel, na aké si pamätal. Ani jedno auto nepripomínalo jeho sedan, v ktorom nechal sedieť Emu a ktorému sa minul benzín. Na vine bol zaseknutý ukazovateľ výšky paliva, ktorý ho už niekoľkokrát sklamal, no nevenoval mu pozornosť. Autá menil každé dva roky a nebolo rozumné, aby sa pre také drobnosti zaťažoval návštevami autoservisov. Vyčkal na zelenú, prešiel cez cestu a hneď vpravo sa mu vynorila zasklená budova *Nového sveta*. Široký vchod viedol do nemenej širokej vstupnej haly s veľkým nápisom *Kto sem vstúpi, lacno kúpi*. Vstupná hala sa končila troma informačnými boxmi, popri ktorých sa prechádzalo akoby na letisku. Vyhlíadal si stredný box. Len čo sa ocitol v jeho rovine, vyrojil sa fotoreportér, zaostřil na neho svoj aparát a cvakot svedčil o tom, že si ho nasnímal.

„Vy ste ma spoznali?“ vyjavene zajachtal.

Do popredia vstúpil mladík v elegantnom obleku a s belasou kravatou. Vedľa neho stála blondína v rovnako belasých šatách.

„Vitajte u nás,“ poznamenal mladík.

„Vitajte u nás,“ zopakovala blondína.

„Vy viete, že som Karas?“ neveriacky zopakoval.

„Práve ste sa stali tohoročným stotisícim návštevníkom *Nového sveta*,“ vyslovil mladík slávnostným hlasom a dievčina mu podala čosi ako diplom. Vzápätí zazrel, ako sa pri nápise *Kto sem vstúpi, lacno kúpi* zjavila na obrovskej obrazovke jeho fotografia a pod ňou ozdobným písmom titulok *Náš stotisíci návštevník*. Oči okolitého zástupu, predierajúceho sa do nákupných priestorov, sa upreli na obrazovku a potom si ho zdvorilo premeriavali.

„Radi by sme túto udalosť oslávili ešte v užšom kruhu,“ povedal mladík, „a pozývame vás na slávnostný drink do susedného espresa.“

Blondína ho chytila pod pazuchy a za závistlivých pohľadov ostatných návštevníkov ho spolu s mladíkom odviedli k stolíku v kaviarničke.

Vzápätí sa zjavil drobný pikolík s troma pohármi s akýmisi nápojmi a za ním ešte ďalší s troma šálkami kávy a s miskami, v ktorých boli sušienky a oriešky.

„Na zdravie,“ zdvihol mladík pohár. „Nebojte sa. Nie je to nijaký zabijak, iba náš koktail *Nový svet*.“

„Koktail *Nový svet*?“

„Tajomstvo nášho podniku,“ dodal mladík a cengol pohárom.

Odpil si niekoľko dúškov, potom sa nedočkavo vrhol na sušienky a oriešky.

„Naozaj neviete, kto som?“

„Náš stotisíci návštevník,“ povedala dievčina a zamiešala si v káve cukor.

„Boli by sme radi, keby ste nám dovolili vašu fotografiu

uverejniť v našom propagačnom bulletine. Bude pri nej iba zmienka, že ste náš stotisíci návštevník.“

„Za súhlas s jej zverejnením vám venujeme drobnú nákupnú poukážku v hodnote päťdesiatich eur. Môžete si za ňu kúpiť u nás, po čom vám srdce zatúži.“

„Predsa ja som Karas.“

„Áno, pán Karas. Ale my mená radšej nezverejňujeme.“

Už prichádzal pikolík, aby upratol stôl. Náhlivo si nabral do dlane sušienky a vložil si ich do vrecka. Potom si ešte raz nabral do dlane oriešky a tiež si ich vopchal do vrecka.

„Za tú poukážku si môžete kúpiť aj oriešky a sušienky,“ poznamenal znechuteným tónom mladík a postavil sa. Takisto blondína sa postavila.

Utrel si dľaň polepenú omrvinkami a orieškami do nohavíc, aby sa s nimi rozlúčil. No mladík ani blondína o podanie ruky neprejavili záujem. Iba sa na rozlúčku uklonili a odišli.

„Ešte vám niečo prinesiem?“ spýtal sa pikolík.

„Nie,“ zašomral. „Dost sa ponáhľam.“

Vytackal sa z espresa a vrátil do vstupnej haly. Nad ním ako zlovestný oblak visel na obrazovke jeho portrét. Na okamih sa naň zadíval. Veľmi som sa nezmenil, usúdil. Musia ma spoznať. Nevieťm natrafiť na tých, čo sú pamätlivejší. Všetci sú akoby z iného sveta. Z *Nového sveta*, pousmial sa. Blúdil predajnými galériami. Ohurovalo ho množstvo tovaru. Ešte aj obchodné domy, ktoré navštevoval na zahraničných zájazdoch, pôsobili v porovnaní s tým, s čím sa tu stretával, ako chudobní príbuzní.

Už nie som bez prostriedkov, zišlo mu na um. Mám nákupnú poukážku, môžem teda aj nakupovať. Ktovie, čo si za tú päťdesiatku môžem dovoliť. Poukážka ho páčila, akoby mal vo vrecku nezahasenú cigaretu. No predsa nikdy nefajčil, zakazoval to tréner aj doktor Meluzín. Nemôže to byť cigareta, skôr je to odistený granát. Čo s ním urobí? Uvedomil si, ako dlho bol odkázaný čakať na okamih, kým si ho

Ľudia zase všimnú a zahrnú pozornosťou, akú prežíval až do chvíle, keď sa zjavil ten nezmyselný článok v novinách, spochybňujúci jeho ďalšiu výkonnosť a odsudzujúci ho na údel futbalového dôchodcu, ktorý sa nanajvýš môže chvíľu producírovať v niektorom treťotriednom dedinskom klube.

Za včerajšok sa ani raz nestretol s tým, že by niekto otvoril nielen žičlivú náruč, ale aj pamäť, a nevyhlásil, že sa niekdajšiemu seladónovi futbalových trávnikov stala krivda, ktorú treba odčiniť, a tí, čo ju spôsobili, by mali tvrdo pykať. Šéfredaktor *Hlasu Meteoru* Peter Svorad bol dlhší čas strojom jeho slávy: opisoval jeho dômyselný pohyb stredného útočníka, ktorý profesorsky rozdeľuje lopty a vzápätí ich zase získava v prihrávkach, pri ktorých už aj poslepiečky možno loptu vyslať do odkrytej súperovej bránky. Po každom zápase s ním spravil krátke interview, ktoré malo dosvedčovať, že futbal vôbec nie je náhodná hra, ale dôkladne premyslená šachová partia vychádzajúca z ťahov geniálneho stredného útočníka. Svorad bol vplyvný novinár a jeho pochvalné zistenia si osvojovali aj jeho kolegovia, ktorí verejnosť nemenej presviedčali o výnimočnosti stredného útočníka Meteoru. Lenže tak ako si autori článkov športových rubriek osvojovali Svoradove chválospevy, po nečakanom uverejnení kritických výhrad ku Karasovmu výkonu sa zjednotili a ako nacvičený spevácky zbor ho potupujúco znevážili. Nevrátil sa do tohto sveta, aby sa pomstil, hoci neraz si predstavoval, že by bol schopný na Petra Svorada zaútočiť aj fyzicky a podraziť ho mimo pokutového územia spôsobom, z ktorého sa tak ľahko nespamätá. Musel som odísť, musel som sa premiestniť do iného priestoru, lebo už som nevládal dýchať so svojimi nežičlivcami jeden a ten istý vzduch. Nič iné nechcem, iba nájsť spravodlivosť, povedal si.

Až teraz si uvedomil, že okolo predajných stánkov chodí bez väčšieho záujmu, vystavený tovar si takmer nevšima, čo sa mu predtým pri návštevách obchodov nestávalo.

Netrpezlivo čakal, že ho niekto pristaví, prihovorí sa mu, zaspomína spolu s ním, prehodí pár radostných slov.

„Aj vás zaujímajú parfumy?“ začul zrazu vedľa seba mazľavý mužský hlas, patriaci nízkemu tučnému človečkovi.

„Parfumy? Preboha, nie!“

„Myslel som, že sa v nich vyznáte.“

„Prečo?“

„Neviem prečo, ale ste mi sympatický. Smiem vás poffkať?“ V ruke držal testovací flakón. „Máte pekné slnečné okuliare.“

Pochopil.

„Radšej nie. Čo by na to povedala manželka?“ siahol k obrannej lži.

„Vy máte manželku?“

„Nevyzerám na to?“

„Ale áno, prepáčte mi to nedorozumenie.“

Rýchlym krokom sa od neho vzdialil. Musím byť pozornejší, okolo akých pultov sa tmolím. Pozrel pred seba a zazrel kopy ženskej bielizne: podprsenky, nohavičky, pančuchy s výstrednými mriežkami. Ani sem nepatrím. Rozhodol sa, že vyhľadá športový tovar. Konečne v diaľke zazrel činky, zoradené od tých najväčších až po malé, vhodné na obojručné cvičenia. Ohromila ho kopa lôpt: nielen futbalové, ale aj basketbalové, volejbalové, ba aj ragbyové šišky. Potom športová obuv: od tenisiek cez tretry, kopačky, lyžiarske a horolezecké topánky. Vrátil sa pohľadom ku kopačkám: zaujala ho ich farebná rozmanitosť. Ohúrili ho najmä červené kopačky, s akými sa dosiaľ nestretol. Keby si obul červené kopačky, doktor Meluzín by s ním bol nepochybne spokojný. Často im hovorieval: „Máte modré dresy, ale srdcia by ste mali mať červené.“ Nielen srdcia, zrazu by doktor Meluzín v jeho prípade poznamenal, ale aj kopačky. Možno by mu zvýšil prémie. Pozrel na cenu. Stáli štyridsaťdeväť eur a deväťdesiatdeväť

centov. Ak dobre počíta, bola by to takmer presne hodnota jeho poukážky. Ale môže ju minúť na kopačky? Hoci sušienky a oriešky ho pred niekoľkými hodinami ako-tak zasýtili, žalúdok ho upozornil, že sa zakrátko bude dožadovať ďalšieho jedla. Nemôže si dovoliť kupovať kopačky, keď ho už nečaká nijaká oslava stotisíceho návštevníka. S poukážkou však nemôže zísť do reštaurácie ani do samoobslužného bufetu. Zrejme mu neostáva nič iné, ako ju minúť v potravinách.

Obzeral sa okolo seba, ktorým smerom sa vydať. Všade svietil nápis *Kto sem vstúpi, lacno kúpi*. Zase zazrel obrazovku, na nej svoju podobizeň a zmienku o tom, že na kupujúcich dnes hľadí stotisíci návštevník *Nového sveta*. Zišla mu na um hlúpa otázka, s ktorou sa obrátil na protiidúcu ženu: „Pani, kde tu predávajú chlieb?“

„Predsa v supermarkete. No to sa musíte vrátiť.“

„Opačne, ako som prišiel?“

„Počkajte, nie ste vy ten hore?“ ukázala na obrazovku.

„Ak mám s ním rovnaký ksicht, asi som,“ zhrubol vo vyjadrovaní, lebo ho táto otázka rozčuľovala.

„Nie každý má toľké šťastie,“ zahlaholila žena. Bola nevábná, obstarožná, na prvý pohľad klebetnica. Od takých čo najďalej.

Pobral sa na spiatočnú cestu po galérii predajní. Sústredil sa na to, čo by mal za poukážku kúpiť. Večer sa má stretnúť s futbalovými fanúšikmi. Nemôže medzi nich prísť s prázdnyimi rukami. Ale ani s plechovkami s pivom. Kúpi aspoň dve fľaše vína. Ešte vždy mu zvýši dosť peňazí na nejakú údeninu, syr, zeleninu, rozličné pochutiny a, pravdaže, na chlieb. Pri výbere však ustavične v hlave preratúval ceny. Nemôže prekročiť tých päťdesiat eur ani o jediný cent, lebo v tom prípade by sa pri pokladnici strápnil a ešte by ho pokladali za zlodēja. Názvy rozličných cudzích mien mu ostali v pamäti ešte zo zájazdov do zahraničia, ale nechápal,